

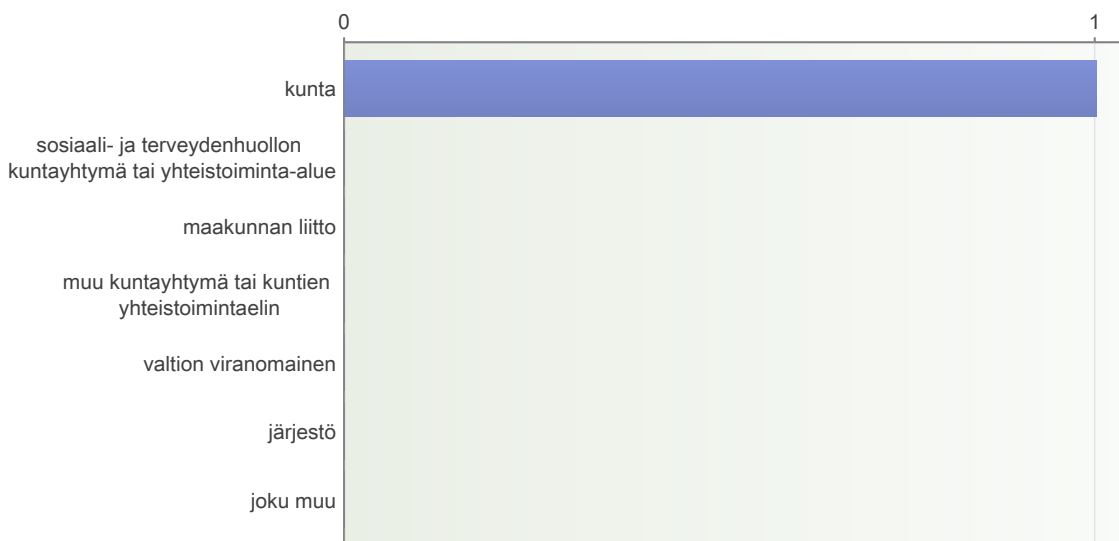
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Espoon kaupunki	Ks Riitta-Liisa Kammonen	Kj Jukka Mäkelä (jukka.makela@espoo.fi)	31.10.2016	Valtuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus on perusteltu ja tärkeä pienten ja harvaan asuttujen kuntien näkökulmasta. Ne tarvitsevat uudistusta, jolla varmistetaan riittävän laaja palvelujen saatavuus ja kustannustehokkuus. Tämä edesauttaa terveyserojen kaventamisen tavoitetta ja kestävyysvajeen torjuntaa. Pienten kuntien osalta perustettavat itsehallintoalueet tuovat leveämmät hartiat sote-palveluiden järjestämiseen, ja mahdollistavat yhdenvertaisten sosiaali- ja terveystalouden saatavuuden.

Suurten kaupunkien näkökulmasta itsehallintoalueille asetetut tavoitteet ovat jo suurelta osin saavutettu. Esimerkiksi Espoon kaupunki on asukasluvultaan suurempi kuin kolmesta ehdotetuista itsehallintoalueista. Uudenmaan maakunta on väestömäärältään 23 kertaa suurempi kuin pienimmät maakunnat. Uudenmaan maakunnasta muodostuu liian suuri palvelujen tuottaja eivätkä hyvinvointierot pienene. Maan merkittävimmät väestöryhmien väliset terveys- ja hyvinvointierot ovat suurten kaupunkien sisäisiä.

Segregaatio, asunnottomuus ja maahanmuuttajataustaisen väestön keskittyminen kaupunkien sisäisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin, joiden hallinnassa tärkeintä on kaikkien peruspalvelujen yhteentoimivuus.

Maakuntauudistus heikentää tämän yhteistyön edellytyksiä siirtäessään sote-palvelut toiselle organisaatiolle, toiseen rahoituskanavaan ja erilaiselle maantieteelliselle vastuualueelle.

Uudistuksessa ei saa purkaa kuntien vahvaa taloudellista kannustinta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Ennaltaehkäisevien toimintojen (koulutus, työllisyyden hoito, osallisuuden edistäminen) hyöty sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten hallintaan tulisi koitua esitettyä paremmin kuntien hyväksi.

Sote- ja maakuntauudistuksen toteuttamisen näköpiirissä olevat haasteet ovat moninkertaiset pääkaupunkiseudulla. Uudistuksen taloudelliset ja palvelutason heikkenemisen riskit koskevat lähes neljännestä koko maan väestöstä.

Espoon kaupunki tukee sellaisia sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuksia, jotka lisäävät sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusvaikuttavuutta ja arvoa asiakkaalle. Uudenmaan ratkaisun pitää perustellusti ja uskottavasti vastata alueen erityisiin haasteisiin. Palvelujen keskittämisen tai hallinnollisten rakenteiden lisäämisen sijaan Uudellamaalla tulisi ensisijaisesti etsiä tuotannon ketteryyttä ja asiakaslähtöisyyttä. Palvelutarpeen erityispiirteisiin vastaaminen edellyttää muuta maata enemmän sosiaali- ja terveyspalvelujen ja muiden julkisten peruspalvelujen välistä koordinaatiota.

Espoon kaupungin alueen asukasohja on riittävä saavuttamaan maakuntauudistuksen toiminnalliset tavoitteet peruspalveluissa. Väestöpohjan laajentaminen koko Uudenmaan kattavaksi ei edistä peruspalvelujen hoitamista. Niissä erityispalveluissa, joissa optimaalinen väestöpohja on Uudenmaan laajuinen, on palvelut jo tällä hetkellä järjestetty alueellisesti. Merkittävin tällainen palvelukokonaisuus on erikoissairaanhoido, joka on jatkossakin mielekäästä säilyttää keskitettynä.

Uudenmaan alueella yksi palvelun tuottaja (eli palvelulaitos) on liian suuri (1,6 miljoonaa asukasta, liikevaihto noin 6 mrd euroa ja noin 60 000 työntekijää). Tämän takia Uudenmaan perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelut on tarkoituksenmukaista tuottaa alueellisesti. Nykyisten yhteistyörakenteiden ja palveluinfrastruktuurin perusteella tuotantoalueiden luonteva määrä on kolme - kuusi.

Jos palvelutuotantoa ei organisoida alueellisesti, vaan palveluyksiköt ovat Uudenmaan kokoisia, läheisyys asukkaisiin ja asiakkaisiin heikentyy (esimerkiksi koko Uudenmaan kokoinen lastensuojelu tai vanhustenpalvelut). Vastaavasti kuntiin jäävien peruspalvelujen ja sote-palvelujen etäisyys kasvaa merkittävästi ja haittaa yhteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitetta.

Sen sijaan alueellisessa organisaatiossa asiakasläheisyys ja peruspalvelujen yhteistyö ei heikkene yhtä merkittävästi. Toiminnan johtaminen on mahdollista pienemmissä kokonaisuuksissa. Myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää on helpompi toteuttaa. Uudenmaan aluerakenteeseen pohjautuvalla mallilla voidaan tukeutua nykyiseen osaamiseen ja olemassa oleviin tukipalveluihin. Nykyiset suurimpien kaupunkien tukipalveluyksiköiden osaaminen ja tietojärjestelmät voidaan hyödyntää. Muutoskustannukset ovat pienemmät.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä todetaan, että 3 miljardin euron säästötavoitteen toteutuminen edellyttäisi sote-menojen reaali kasvun hillitsemistä 0,9 prosenttiin vuosina 2020-2029. Esitys ei kuitenkaan anna erityisesti Uudellamaalla tarvittavia edellytyksiä tavoitteen saavuttamiselle, eikä malli kannusta parantamaan maakunnan tuottavuutta. Esityksessä ei ole selostettu, miten aiotut säästöt on tarkoitus saada aikaan eikä niistä ole laskelmaa, jonka oikeellisuutta voisi arvioida. Rahoitusmalli lähinnä hillitsee kasvua, mutta ylittää bkt:n oletetun kasvun. Malliin tulisi lisätä tuottavuuden parantamiseen kannustavia elementtejä. Kuntien valtionosuuksiin suunniteltu hyte-kerroin on kiinnostava, mutta merkityksetön verrattuna nykyisen järjestämistavan sisältämiin todellisiin kannustimiin.

Muutuskustannukset tulevat olemaan erittäin suuret. Esimerkiksi on arvioitu, että pelkät ICT - muutuskustannukset ilman potilastietojärjestelmien uusimisia tai uusien digitaalisten palvelujen kehittämistä ovat 500 miljoonaa – yksi miljardia euroa. Tällä investoinnilla ylläpidetään nykyisten palvelujen jatkuvuus ja toteutetaan hallinnollisten rakenteiden muutos. Nämä panostukset eivät auta julkisen talouden kestävyysvajeen vähentämisessä vaan mahdollistavat vain hallinnollisten rakenteiden muutoksen. Suurimmat muutuskustannukset ja hallinnolliset riskit koskevat Uuttamaata.

Kokonaisarviota 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnästä on mahdoton tehdä, koska tietoa valinnanvapauden-, monikanavarahoituksen- ja valtionosuusjärjestelmän mallista ei ole.

Espoo osallistuu jo tällä hetkellä koko maan palvelujen rahoittamiseen verotulon tasauksen kautta. Verotulojen tasauksen lisäksi espoolaiset rahoittavat merkittävästi uutta pääkaupunkiseudun infrastruktuuria, joka on kriittistä koko maan kilpailukyvyyn säilyttämiseksi.

Maakuntauudistus ei alustavien painelaskelmien mukaan suoraan rasita kuntataloutta pääkaupunkiseudulla. Sen sijaan sosiaali- ja terveystalouden rahoituksessa käyttöön esitettävä tarvekriteeristö aiheuttaisi 150 milj. euron tulonsiirron Uudeltamaalta muihin maakuntiin. Rahoituksen kriteerit ovat yksinomaan väestöön liittyviä eivätkö huomioi erilaista tuotantoympäristöä. Uudenmaan esitetyn sote-rahoituksen ja maakunnan nykyisten sote-tuotantokustannusten ero selittyy suurelta osin Helsingin palvelujen korkealla kustannustasolla. Esitetyillä rahoituskriteereillä espoolaiset päätyisivät maksamaan yhteisvastuullisesti muiden Uudenmaan asukkaiden kanssa tämän kustannustason eron muiden maakuntien hyväksi. Muutos on epäoikeudenmukainen ja horjuttaa nykyistä alueellista julkistalouden tasapainoa. Espoon kaupunki pitää tärkeänä, että kaupungin asukkaiden rahoitusvastuu säilyy nykyisellä tasolla.

Pääkaupunkiseudun asukkaiden kannalta kuntaveron oikeudenmukaisen siirron toteuttaminen valtionverotukseen on erityisten haastava seudulla, jossa on runsaasti sekä hyvin pienituloisia että suurituloisia asukkaita. Valtion ansiotuloverotuksen muutoksia toteutettaessa on varmistettava, ettei millään tulotasolla verotus kiristy eikä kokonaisveroaste nouse.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Yksittäisen kuntalaisen ja demokratian näkökulmasta on pidettävä ongelmallisena sitä, että päätöksenteko siirtyy nykyistä etäämmälle. Uudenmaan maakunnasta tulee tehtäväalueensa osalta jättimäinen sen ollessa väkimäärältään 23-kertainen pieniin maakuntiin verrattuna. Sosiaali- ja terveystalvet ovat luonteeltaan kuitenkin merkittävältä osalta lähipalveluja. Tämä esitys vie asukkaiden vaikutusmahdollisuudet näiden lähipalvelujen osalta nykyistä kauemmaksi, eikä esityksessä ole mitään lähidemokratiaa lisääviä elementtejä. Yleisperusteluissa todetaan, että yksityiskohtaisia vaikutuksia demokratiaan, asukkaan vaikutusmahdollisuuksiin sekä poliittiseen toimintakulttuuriin ja -järjestelmään voidaan arvioida vasta pidemmän aikavälin kuluessa.

Päätöksenteon siirtyminen ylimääräiselle maakuntatasolle ja monipolvisen hallinnon taakse entistä kauemmas asukkaista vähentää todennäköisesti myös asukkaiden kiinnostusta osallistua ja vaikuttaa näihin heitä itseään koskeviin asioihin. Lisäksi halukkuus asettua ehdolle kuntavaaleissa tai muutoin osallistua kunnalliseen päätöksentekoon voi esityksen johdosta vähentyä, koska nykyisin kunnanvaltuuston toimivaltaan kuuluvista sosiaali- ja terveydenhuollon kysymyksistä päätettäisiin jatkossa ainoastaan maakuntatasolla.

Järjestämis- ja tuottamisvastuun erottaminen voi tuottaa demokratian näkökulmasta haasteita. Vaaleilla valittu maakuntavaltuusto vastaa palveluiden järjestämisestä. Suhde palveluita tuottavaan pelkästään virkamiesjohtoiseen palvelulaitokseen on kuitenkin lakiluonnoksessa etenkin valvonnan kannalta epäselvä.

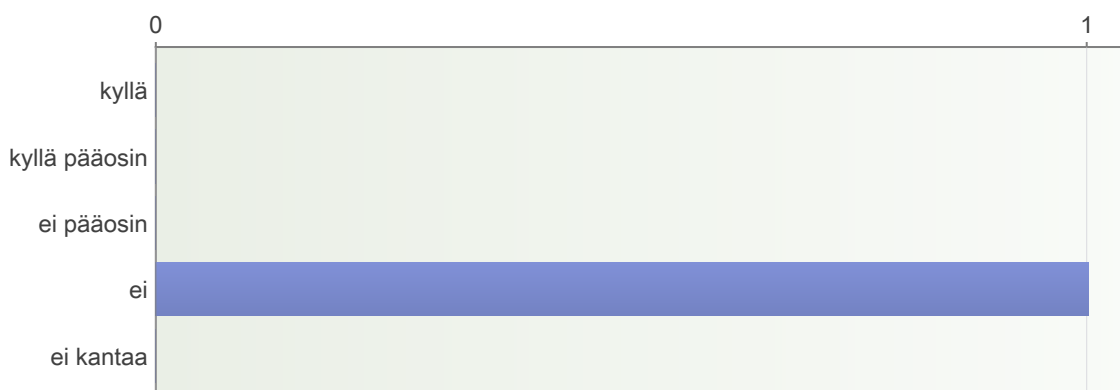
Kunnissa on kokeiltu tilaaja-tuottajamallia, joissa tilaajan ja tuottajan tehtävät on eriytetty. Mallista on kuitenkin useimmissa kunnissa jo luovuttu, koska on todettu mm., että tilaajalle ei ole jäänyt riittävä osaamista tilata palveluja ja ohjata niiden tuottamista. Lisäksi ongelmana on ollut tilaajan ja tuottajan roolien ja vastuiden epäselvyys. Sama haaste jäisi myös maakunnille palvelulaitosten käyttäessä palvelujen tuottamisessa merkittävää valtaa. Palvelulaitoksen hallituksen valinnassa demokratia toteutuu ainoastaan välillisesti.

Kansanvaltaisuuden kannalta tällaista järjestelyä on pidettävä huonona. Riskinä on, että tuottajana toimivasta palvelulaitoksesta tulee liian vahva ja määräävä suhteessa palveluiden järjestäjänä toimivaan maakuntaan. Lakiluonnoksesta on myös vaikea tunnistaa, että maakunnallinen itsehallinto voisi käytännössä aidosti toteutua. Rahoitus tulee pääosin suoraan valtion antamana ilman, että maakunnalla olisi siihen juurikaan mahdollisuutta vaikuttaa. On erittäin kyseenalaista, jäisikö maakunnalle tässä tilanteessa käytännössä riittävästi omaa harkintavaltaa tehtäviensä järjestämiseen.

Maakuntaudistuksessa syntyvät maakunnat poikkeavat toisistaan merkittävästi niin kooltaan, väestöpohjaltaan kuin palvelutarjonnaltaankin. On kyseenalaista, voiko esitettyssä uudistuksessa aidosti toteutua yhtäältä maakuntien ja toisaalta kansalaisten välinen yhdenvertaisuus.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

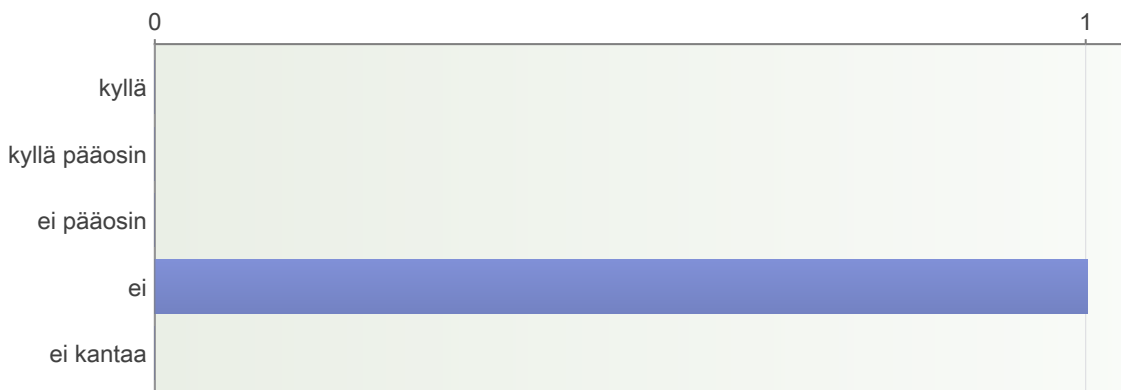

Avoimet vastaukset: ei

- Uudenmaan maakunta on erittäin suuri verrattuna muihin maakuntiin. Kuitenkin valtion ohjausmalli tulee olemaan sama pienimmässä 70 000 asukkaan maakunnassa ja suurimmassa 1,6 miljoonan asukkaan maakunnassa. Toimivallan ja vastuun jakautuminen jää epäselväksi ja sopimisen varaan. Maakuntalaissa esitetty malli aiheuttaa päällekkäisyyttä, vastuujaon epäselvyyttä ja tehottomuutta. Kokonaisuudesta ja rakenteesta on vaarana tulla hallinnollisesti raskas ja monitasoinen. Varsinkin suurten kaupunkien rooli jää epäselväksi, ja se tulee aiheuttamaan vaikeuksia. Rahoitusnäkökulmasta maakunnat ovat valtionhallinnon virastoihin verrattavia kirjanpitoyksiköitä. Rahoitusmekanismi käytännössä kaventaa maakunnan itsemääräämisoikeuden nimelliseksi. Palvelukeskusten perustamisesta ei tulisi säätää laissa. Maakuntien tulisi perustaa yhteisiä palvelukeskuksia vasta toiminnallisten ja liiketoiminnallisten perustelujen pohjalta. Palvelukeskuksia koskeva malli on keskeneräinen ja toimimaton, ja johtaisi Uudellamaalla hallitsemattomaan tilanteeseen ja voimakkaasti kasvaviin kustannuksiin.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

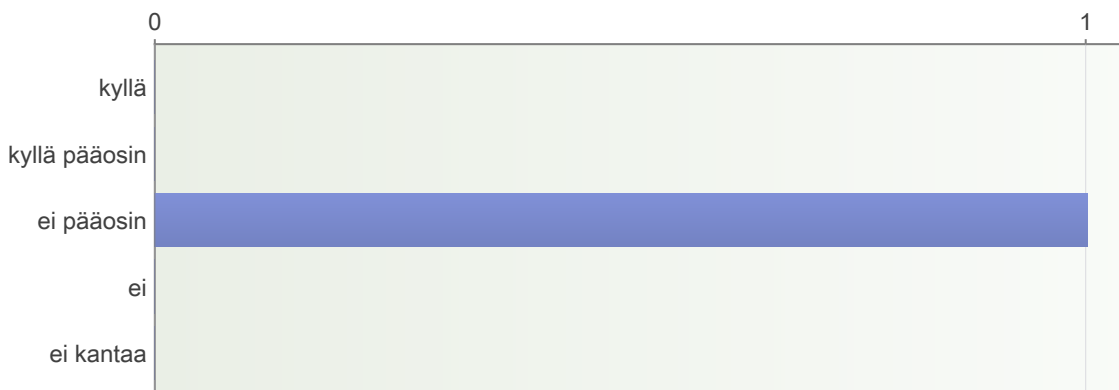
Avoimet vastaukset: ei

- Pääkaupunkiseudun suuret kaupungit ovat osaamiseltaan ja resursseiltaan valtakunnallisesti niin suuria toimijoita, että ne pystyvät hoitamaan nykyiset kaupunkien tehtävät sekä lakisääteiset ja sopimusperusteiset ylikunnalliset tehtävät joko yksin tai kuntien niin sopiessa myös yhteistoiminnassa. Seudun kaupungit ovat valmiita ottamaan lisää vastuuta alueellisten tehtävien osalta. Suurten kaupunkien osalta tulee arvioida mahdollisuutta ottaa vastaan laajasti alueellisia tehtäviä. Uudistuksessa tulee parantaa suurten kaupunkien edellytyksiä järjestää lähipalvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti sekä varmistaa asukkaiden osallistuminen ja läheisyysperiaatteen toteutuminen päätöksenteossa. Työllisyys- ja elinkeinopolitiikka nivoutuvat yhteen, ja vastuun niistä pitäisi olla suurilla kaupungeilla. Työnjaosta maakuntien kanssa pitää tehdä selkeät päätökset, jotta pitkäjänteinen kilpailukyvyyn kehittäminen on mahdollista. Nyt epäselvää on erityisesti elinvoimatehtävien, mukaan lukien innovaatioympäristöjen kehittäminen. ELY-keskusten ja TE-toimistojen yritys-, työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämiseen sekä kotoutumisen edistämiseen liittyvissä lakisääteisten tehtävien hoidossa tulisi vahvistaa niiden suurimpien kaupunkien roolia, joilla on halu ja kyky tuottaa ko. palveluita. Kun vastuu työllisyyspalveluista siirtyy maakunnille, tulee luopua pitkäaikaistyöttömyyden kustannusten perimisestä kunnilta. Pääkaupunkiseudun kaupunkien toimivaltaan kuuluvia tehtäviä ei siirretä uudelle maakunnalle. Valtion aluehallinnon (ELY) nykyisistä lakisääteisistä maakunnalle siirtyvistä tehtävistä

resursseineen osa siirretään pääkaupunkiseudun kaupunkien järjestämis- ja tuottamisvastuulle. Tällaisia tehtäviä ovat elinkeino- ja työllisyyspalvelut sekä niihin liittyvät viranomaistehtävät ja maahanmuuttajien palveluihin, työllistymisen tukemiseen ja kotouttamiseen liittyvät tehtävät. Liikenteen järjestämisestä vastaa HSL. MAL-sopimukset tehdään valtion ja suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen kesken. Sopimuksien kohteena olevissa MAL – asioissa kaupungeilla ja kaupunkiseutujen kunnilla tulee olla yksiselitteinen toimivalta. Rakennusvalvonta ja ympäristöterveydenhuolto tulisi säilyttää suurten kaupunkien vastuulla. Maakuntien roolia kuntakaavoituksen edistämässä tulisi täsmentää, jotta ei synny tilannetta, jossa maakunnalla on maankäytön suunnittelussa kunnille kuuluvaa toimivaltaa. Kunnilla on elinvoima- ja kilpailukyky politiikkaan liittyviin tehtäviin yleinen toimivalta eikä kuntien oikeutta kaavoitukseen tule heikentää. Maakunnat eivät voi tehdä kaavoitusta tai muita sitovia suunnitelmia siten, että kunnat kantavat niiden taloudelliset seuraamukset. Toisen asteen koulutus tulee säilyttää suurten kaupunkien vastuulla. Kouluterveydenhuoltoa, psykologi- ja kuraattoripalveluja ei saa siirtää maakuntaan vaan ne tulee säilyttää kunnan tehtävänä. Hallituksen esityksen mukaan vain ns. muu yhteisöllinen oppilashuolto jää kuntiin. Oppilas- ja opiskelijahuolto on osa esiopetuksen, peruskoulun ja toisen asteen oppilaitoksen toimintaa, joista opetuksen ja koulutuksen järjestäjä vastaavat. Lisäksi mm. työpajatoiminta sekä koulua ja nuorisopalveluja lähellä olevat toiminnat tulee säilyttää kaupunkien tehtävänä. Tämä tulee myös huomioida osana kuntien valtionosuuksia.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

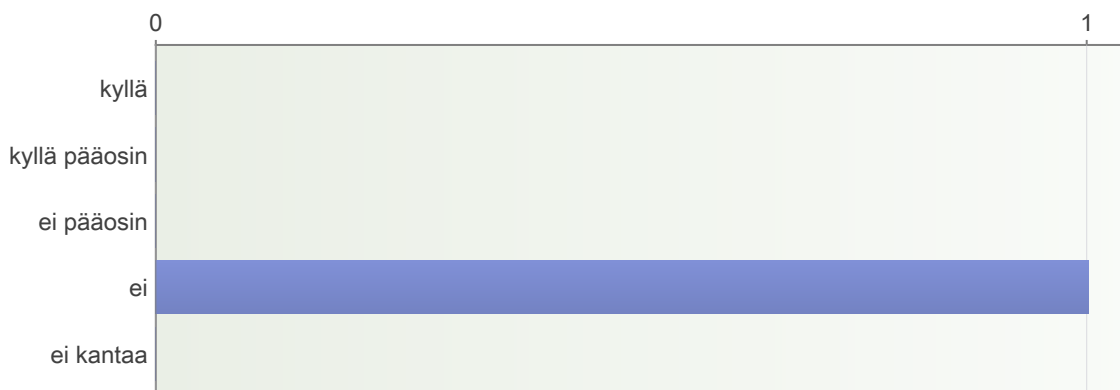

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudistus heikentää sosiaali- ja terveystalouden lähidemokratiaa merkittävästi Uudellamaalla. Vaikuttamistoimielinten perustaminen maakuntaan on kannatettava asia.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

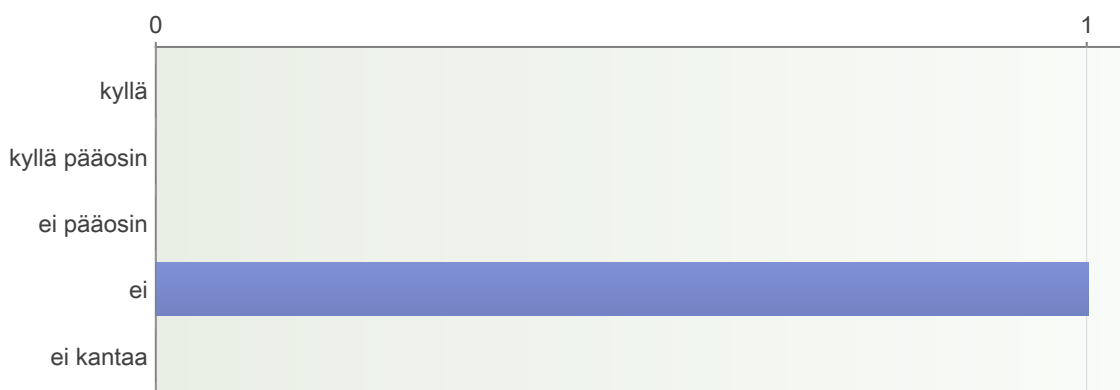

Avoimet vastaukset: ei

- Palvelulaitoksia koskeva malli on keskeneräinen ja toimimaton, ja johtaisi Uudellamaalla hallitsemattomaan tilanteeseen ja voimakkaasti kasvaviin kustannuksiin. Uudellamaalla palvelulaitoksesta tulisi esityksen mukaan valtavan kokoinen organisaatio, joka lähtökohtaisesti heikentäisi erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen välistä integraatiota ja lisäisi hallintokerroksia. Maakuntalakiluonnoksen säännökset maakuntien palvelukeskuksista tulee poistaa. Tukipalveluiden järjestämisessä tulisi hyödyntää toimivia markkinoita.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Rahoitusnäkökulmasta maakunnat ovat valtionhallinnon virastoihin verrattavia kirjanpitoyksiköitä. Rahoitusmekanismi käytännössä kaventaa maakunnan itsemääräämisoikeuden nimelliseksi. Maakunnan talouden ohjaus voi toimia, mikäli laissa esitettyä mallia noudatetaan kaikissa maakunnissa systemaattisesti vuodesta 2019 eteenpäin, eikä myönnetä harkinnanvaraista rahoitusta tai takauksia palvelujen tuottamiseen tai

maksuvalmiuden korjaamiseen. Malliin tulisi sisällyttää kannustavuuselementti. Lakiesityksen mukaan arviointimenettely on ennaltaehkäisevää ja sen tavoitteena on kannustaa maakuntia hyvään taloudenpitoon. Valinnanvapauden toteuttamisesta ei ole vielä esitystä, joten tässä vaiheessa ei pystytä arviomaan rahoitusmallin ja taloudenohjausmekanismin tarkoituksenmukaisuutta ja rahoituksen riittävyyttä valinnanvapauden toteuttamiseen. Jo toteutuneista ja tulevista mittavista investoinneista aiheutuvan velkaantumisen ja menojen kasvun takia alueen kaikkien kuntien oma verorahoitus ja valtionrahoitus on turvattava. Kunnat tekevät nykyisin sote-asioissa paljon yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Kunnat tukevat alan paikallisia järjestöjä, jotka tekevät työtä, jonka suorittaminen kunnan toimintana tulisi monin verroin kalliimmaksi. Uudistuksen yhteydessä näistä avustuksista jouduttaisiin ilmeisesti luopumaan, koska maakunta ei voine antaa järjestöavustuksia yksittäisessä kunnassa toimiville järjestöille (eikä missään viitata siihen, että valtio osoittaisi tätä varten maakunnille määrärahoja). Tämä ongelma tulisi selvittää valmistelutyön yhteydessä, jotta järjestöt voisivat varautua etukäteen uudistuksesta aiheutuviin muutoksiin. Järjestöjen kontribuution väheneminen tulisi ottaa huomioon uudistuksen kustannuksia lisäävänä vaikutuksena.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Pääkaupunkiseudun suuret kaupungit ovat osaamiseltaan ja resursseiltaan valtakunnallisesti niin suuria toimijoita, että ne pystyvät hoitamaan nykyiset kaupunkien tehtävät sekä lakisääteiset ja sopimusperusteiset ylikunnalliset tehtävät joko yksin tai kuntien niin sopiessa myös yhteistoiminnassa. Seudun kaupungit ovat valmiita ottamaan lisää vastuuta alueellisten tehtävien osalta. Lakiesityksestä puuttuu säädökset maakuntien ja kuntien yhteistyöstä. Maakunnilla ja kunnilla on paljon yhteisiä tavoitteita ja asiakkaita sekä päällekkäisiä tehtäviä, kuten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja elinkeino- ja innovaatiopolitiikka. Maakuntamallissa on uusia hallinnon tasoja ja palvelujen tuottamisesta tulee vastamaan useita yhtiöitä. Lakiesityksestä ei ilmene miten turha hallintokustannusten kasvu pystytään hallitsemaan. Vastauksista käy ilmi, että uudistuksen keskeisiä tavoitteita eli kustannussäästöjä ja palvelujen laadun parantamista sote-palveluissa ei Espoossa tulla saavuttamaan. Tämän vuoksi valtuusto katsoo, että uudistuksesta nyt esitetyssä muodossa tulisi luopua.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

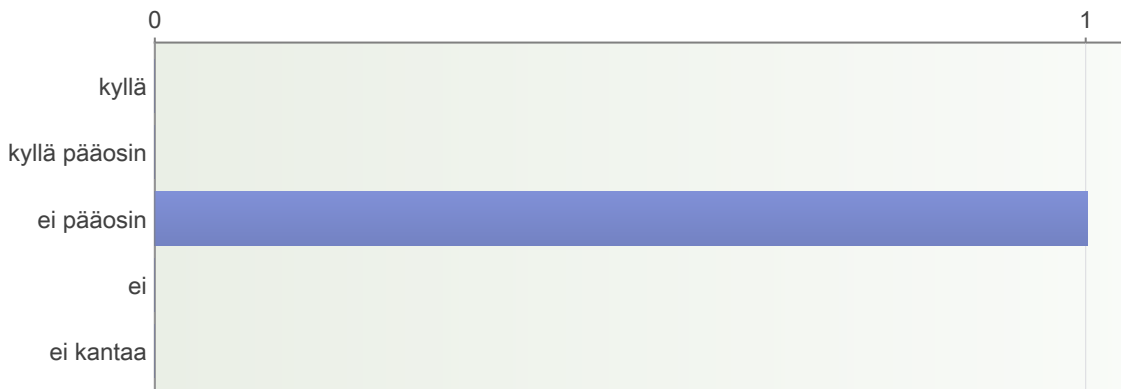

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Pääkaupunkiseudulla voidaan nykyisen kuntapohjaisen järjestämisvastuun puitteissa toteuttaa em. keskittämis- ja hajauttamistoimenpiteitä riittävästi. Laki ei tuo muutosta asiaan.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

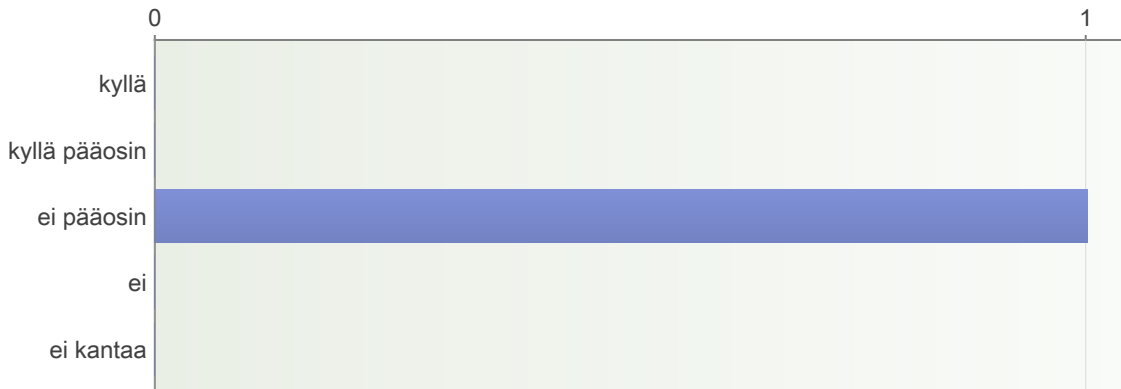

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yhteistyösopimuksen mielekkyys ja lisäarvo ovat Etelä-Suomen näkökulmasta epäselviä. Yhteistyöalue muodostaa hallinnollisesti turhan ja raskaan prosessin. Investointisuunnitelman tekeminen yhteistyöaluetasoisesti ei ole mielekäästä Uudenmaan näkökulmasta. Se mitä yhteistyöalueilla tavoitellaan, olisi toteutettavissa maakunnan oman suunnittelun ja toisaalta valtionohjauksen kautta. Epäselväksi jää oikeudellisen sitovuuden näkökulmasta valvontavastuun toteutuminen.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

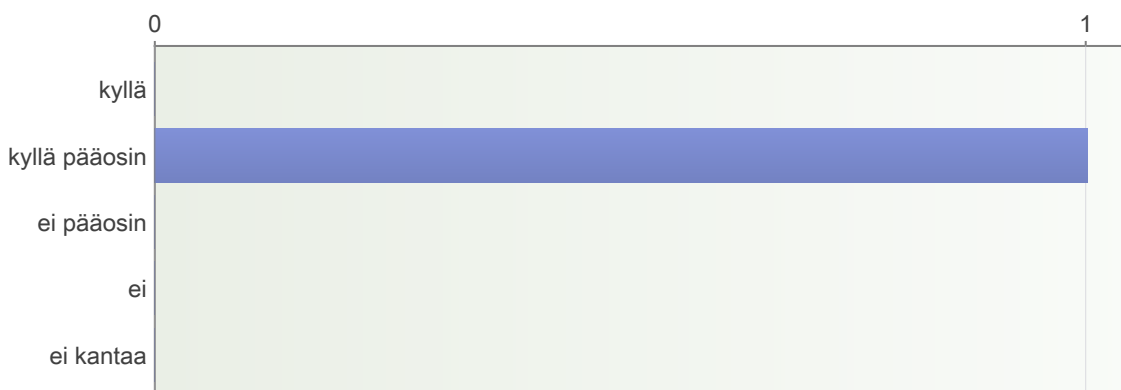

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudellamaalla integraation näkökulmasta maakuntien välinen yhteistyö on vähämerkityksellistä. Todellinen integraatiokysymys koskee eri palvelualojen integraatiota ja sen toteutumista paikallisesti.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

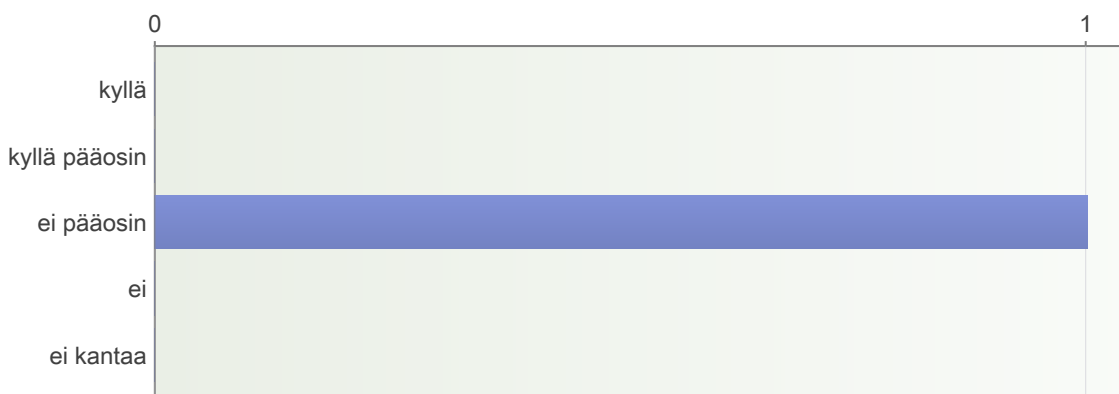
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntauudistuksen tavoite lisätä valtakunnallista ohjausta on kannatettava. Valtion ohjauksen tulee keskittyä strategisiin kysymyksiin. Ohjauksen tulee keskittyä palvelujen laadun, vaikuttavuuden ja tasa-arvon parantamiseen. Espoo kannattaa esimerkiksi valtakunnallisen rekisteripohjaisen seurannan kehittämistä.

Samoin valtakunnallisten yhtenäisten laadullisten kriteerien kehittäminen on asukkaiden etu. Sen sijaan palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan. Päätöksenteon siirtyminen kauas valtakunnallisella investointien hyväksyttämismenettelyillä tai keskusohjattujen tukipalveluratkaisujen kehittäminen jähmettää tarpeettomasti palvelutuotantoa ja häivyttää alueellisen tuntemisen ja osaamisen maakuntaa koskevasta päätöksenteosta.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudenmaan tasoisella järjestämisvastuullisella tuotannosta erotetulla organisaatiolla ei lähtökohtaisesti ole vaikutusta eri väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen tai palvelutuotannon tehokkuuteen. Toimivallan ja vastuun jakautuminen jää epäselväksi ja sopimisen varaan Maakuntalaissa esitetty malli aiheuttaa päällekkäisyyttä, vastuunjaon epäselvyyttä ja tehottomuutta. Kokonaisuudesta ja rakenteesta on vaarana tulla hallinnollisesti raskas ja monitasoisen.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettua laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Laajan valinnanvapauden tavoitteleva aito markkinaehtoinen tuotanto edellyttää, että kaikki tuottajat omistuksesta riippumatta toimivat samoilla ehdoilla. Maakunnan palvelulaitoksen on yhtiötettävä kunnilta siirtyvät palvelut osakeyhtiöiksi, jos palvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja jos markkinoilla on ulkopuolisia toimijoita. Esityksessä maakunnille ei ole osoitettu varoja yhtiöittämisen hoitamiseksi (osakepääoma). Perustamisvaiheessa maakuntien palvelulaitokseen siirty merkittävästi omaisuutta ainoastaan lakisääteisistä kuntayhtymistä, joiden toiminta ei pääsääntöisesti ole yhtiöittämisen kohteena. Tätä siirtyvää omaisuutta ei voi käyttää valinnanvapauden piirissä olevien perustason palvelujen yhtiöittämisessä. Kunnilta palvelulaitokselle siirtyvä omaisuus on pääasiallisesti koneita ja kalustoa sekä muuta irtaimistoa. Liian kevyesti pääomitetun ja riittämättömällä käyttöpääomalla toimintansa aloittavan yhtiön asema on kovassa kilpailutilanteessa riskialtis ja voi johtaa sekä yhtiön että maakunnan kannalta arvaamattomiin seurauksiin. Kilpailuilla markkinoilla toimintansa aloittavan yhtiön taloudellisen aseman tulee olla terveellä tavalla kilpailukykyinen. Ehdotettu rakenne ei käytännössä mahdollista palvelulaitoksen omistaman yhtiön toimintaa markkinoilla taloudellisesti terveellä tavalla. Tältä osin yhtiöt jäävät tehtäväkenttäänsä nähden taseeltaan heikoiksi. Lisäksi niiltä puuttuu kokonaan toiminnan edellyttämä käyttöpääoma, minkä voisi siirtää yhtiöihin apporttina. Palvelulaitos ei voi jälkikäteen vahvistaa alun perin liian heikosti pääomitetun yhtiön pääomarakennetta tai kattaa niiden alijäämiä. Pääomittaminen tai takauksen myöntäminen voidaan katsoa valtiontukisäännösten vastaiseksi tukitoimenpiteeksi. Kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yrityksen omistajana maakunnan on toimittava markkinasijoittajaperiaatteen mukaisesti. Ohjaukokonaisuuteen vaikuttaa erityisesti se, miten valinnanvapausjärjestelmä täsmentyy jatkossa. Kysymykseen vastaaminen on vaikeaa koska valinnanvapautta koskeva lakiesitys ei ole ollut käytettävissä. Ratkaisematta on myös edelleen vapaan valinnan piirissä toimivien yhtiöiden avoimuus ja tiedon julkisuus. Yhtiöissä tulotaisin käyttämään mahdollisesti merkittävä määrä julkisia varoja ja toiminnan avoimuun pitää olla sen mukaista. Lakiluonnoksen linjaus, jonka mukaan kunnat eivät voi olla markkinaehtoisten yhtiöiden omistajia, on epätarkoituksenmukainen ja perusteeton. Kuntien vahvuudet palvelujen tuottajina tulisi hyödyntää uudistuksessa.

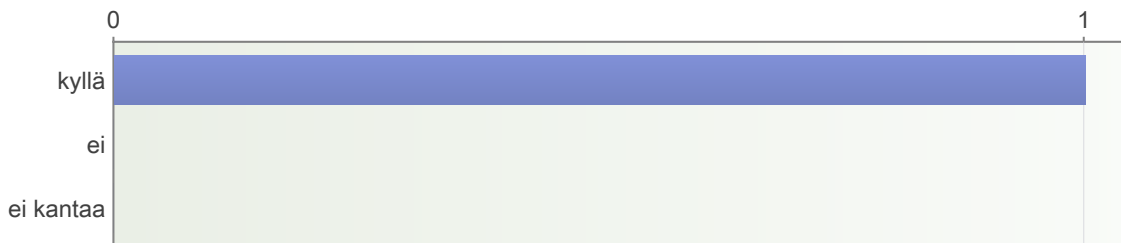
18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Espoo on mukana valtakunnallisessa UNA-hankkeessa, jossa tavoitteena on kehittää valtakuntaan kestävä, ketterä ja tehokas sosiaali- ja terveydenhuollon modulaarinen asiakastietojärjestelmäarkkitehtuuri. Uudellamaalla palvelujen digitalisoituminen ja asiakkaan osallisuus ja omistajuus tiedon hallinnassa ja hyödyntämisessä on ehkä merkittävin tulevaisuuden tuottavuuden kasvun lähde. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ei saa johtaa tämän kehityksen hidastumiseen tai arkkitehtuurin jäykistymiseen Uudellamaalla. Perustettava sote-tuottaja tulee käyttämään myös Espoon kaupungin kehittämiä ja omistamia toimialakohtaista tietojärjestelmiä (mm. potilas- ja asiakastietojärjestelmät). Maakunnan, sen palvelulaitosten ja tytäryhtiöiden tulee maksaa korvaus niistä järjestelmistä ja ohjelmistolisensseistä jotka ne ottavat käyttöönsä.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

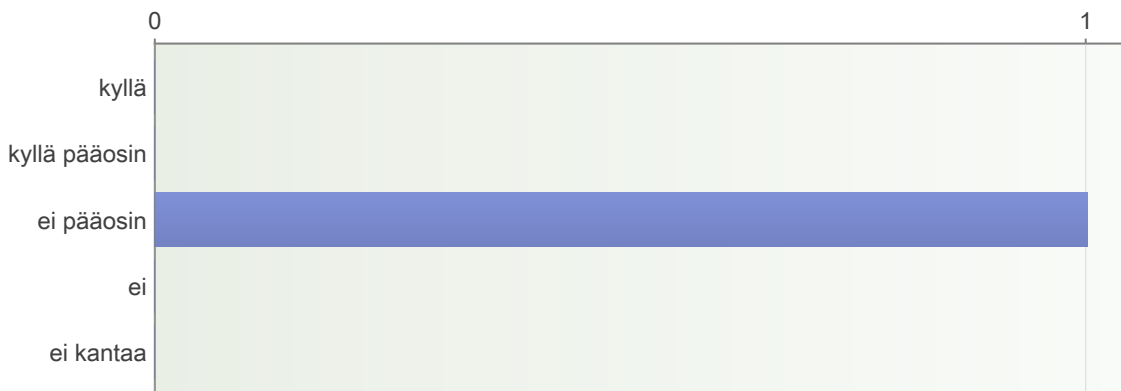

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakunnan perustaminen edellyttää yhteistyötä kuntien kanssa ja kuntien vahvaa kehittämispanostusta.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

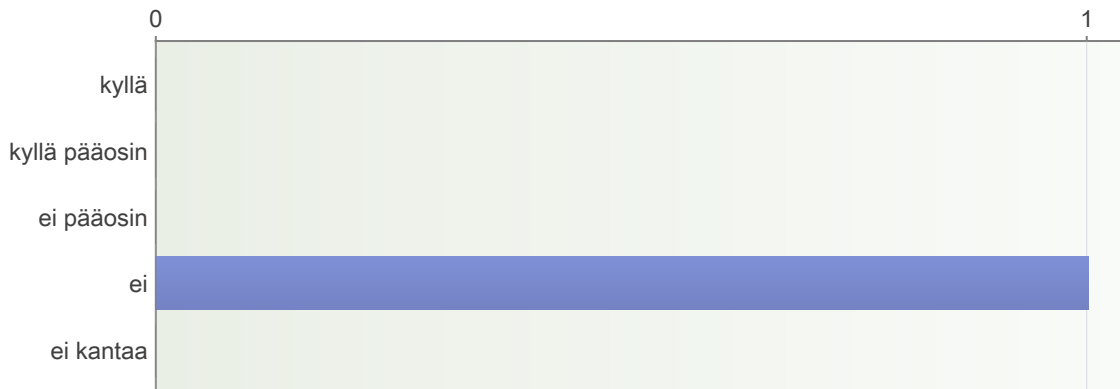
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Siirron yhteydessä tulee huolehtia, etteivät kuntien eläkevakuutusmaksut kasva. Maakunnille tulee siirtyä kunnista kaikki eläkevastuut siirtyvän henkilöstön osalta. Tuleva tasausmaksu ei voi määräytyä veronmaksukyvyyn mukaan. Mahdolliset henkilöstösiirrot eivät saa vaikuttaa kuntien eläkemenoja kasvattavasti eivätkä myöskään henkilöstön tulevia eläke-etuja alentavasti. Henkilöstösiirroista itsestään ei saa aiheutua kuntien tai maakuntaan siirtyvän henkilöstön osalta vastaavasti palkkamenojen kasvua eikä myöskään henkilöstön palkkaetujen alenemista. Esitetään, että tukipalvelutehtävistä siirrytään maakunnan, sen palvelulaitoksen tai maakunnan omistaman yhtiön palvelukseen, jos työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- ja terveyshuollon tai pelastustoimen tukitehtäviä ja siirtyvästä henkilöstöstä sovitaan maakunnan ja luovuttajakuntien kesken. Siirtyvän henkilöstön täsmällisempi määrittely tulee jättää luovuttavan kunnan

päätettäväksi. Kun tällaisessa siirrossa välttämättä tulee tulkinnallisia kysymyksiä, on välttämätöntä, että jompikumpi osapuoli kykenee sitovasti määrittelemään siirtyvät henkilöt. Kunnilla on selkeästi paremmat tiedot henkilöiden tehtävistä ja niiden jakautumisesta eri osa-alueisiin.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

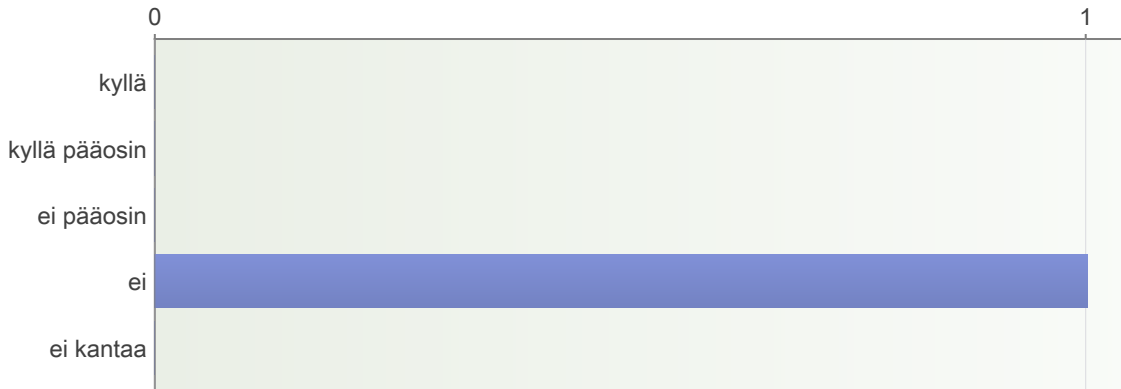
- Lakisääteisten kuntayhtymien omaisuuden vastikkeeton siirto ei ole hyväksyttävää, vaan lisää Uudenmaan kuntien maksuvastuuta maakuntien rahoituksesta. Kuntayhtymän omaisuudesta pitäisi maksaa vuokraa kuten kuntien kiinteistöistä. Maakunnan on ostettava tai maksettava vuokraa myös kuntien irtaimesta omaisuudesta. Toimitilojen vuokrien määrittämisessä tulee huomioida kunkin maakunnan ja kunnan todellinen kustannustaso, markkinahinta sekä kunnille aiheutuvat todelliset kiinteistön todellista arvoa vastaavat kiinteistökustannukset. Toimitiloista on maksettava vuokraa, jonka pohjana ovat toimitilojen markkinahinta ja markkinavuokra. Sitoutuneelle pääomalle tulee saada kohtuullinen korvaus huomioiden rakennusten todellinen arvo kiinteistöosakeyhtiöihin kohdistuvine velkaosuuksineen. Tiloihin tehtävistä investoinneista vastaa maakunta myös korjausvelan osalta. Uusinvestointeja tehtäessä maakunnan on huomioitava kunnalla jo olemassa olevan rakennuskannan hyödyntäminen. Vuokra-aikojen ja tulee olla sitoutuneeseen pääomaan nähden mielekkäitä, jotta ei synny tilanteita, joissa toimitila jää tyhjänä kunnan vastuulle raskaalla pääoma-arvolla. Rakennukset tai useasta rakennuksesta muodostuvat kokonaisuudet tulee siirtyä kokonaisuuksina.

Irtaimen osalla tulee noudattaa vastaavaa kustannusvastaavuutta. Tiloista ja irtaimesta ennen rajoittamislakia tehtyjen vuokra- ja leasingsovimusten tulee siirtymäajan jälkeen siirtyä sellaisenaan maakunnalle, jollei kunnan kanssa erikseen muuta sovita. Pääkaupunkiseudun kunnat ovat väestönkasvusta johtuen joutuneet tekemään jatkuvasti merkittäviä investointeja sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin. Tilainvestoinnin lisäksi niihin liittyy myös ensikertainen kalustaminen mukaan lukien irtainta laitteistoa joka kunnassa käsitellään investointina. Erityisesti tämänkaltaisen poistamattoman irtaimen siirtyminen vastikkeetta on kunnan taloudelle kohtuutonta, koska se aiheuttaa omaisuuden siirtyessä kirjanpidollisen kertapoiston. Kaikissa tilojen omistumuodoissa

maaomaisuus jää aina kunnan omistukseen ja siitä on maksettava maanvuokraa. Samat pääsäännöt ja kannanotot koskevat myös mahdollista pelastustoimen siirtymistä maakuntaan.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

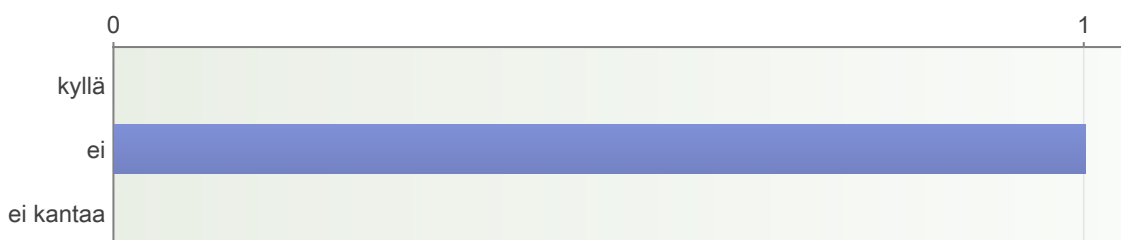

Avoimet vastaukset: ei

- Veronmaksajien näkökulmasta kunnan veroprosentin rajoittaminen lisää kuntien velkaa ja kasvattaa veroprosentin nostotarvetta rajoitusajan jälkeen. Kuntien verotusoikeutta ei saa rajoittaa vuosina 2019–2021. Verokatto johtaisi siihen, että kunnat menettäisivät vakavaraisuusasetuksen nollariskiluokan, jonka edellytyksenä on kuntien verotusoikeus. Vaikka esitys ei ole perustuslain osalta ristiriidassa ei voida tietää, kuinka luottoluokittajat tulkitsevat muutoksen. Mikäli nollariskiluokka menetetään, se aiheuttaa rahoittajille yli 500 miljoonan euron pääomitustarpeen. Verokaton asettaminen johtaa välittömästi kuntien lainakannan kasvattamiseen verokaton voimassaolon aikana, sekä painetta verojen korottamiseen rajoitusajan jälkeen, mikä on ristiriidassa hallituksen tavoitteen, kokonaisveroaste ei nouse, kanssa.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

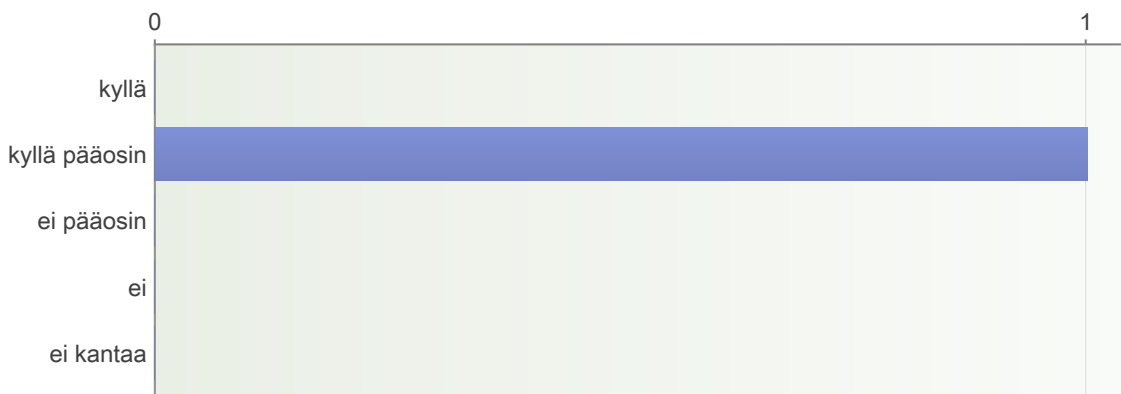
- Tähän ei voi vastata ilman tietoa laajan valinnanvapauden piiriin siirtyvien palvelujen määrästä.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Taloudellisten tavoitteiden näkökulmasta on, mikäli rahoitusmallia noudatetaan johdonmukaisesti eikä oteta käyttöön harkinnanvaraisia avustuksia tai takauksia. Lisäksi arviointimenettely tulee käynnistää välittömästi raja-arvojen ylityttyä.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoritua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

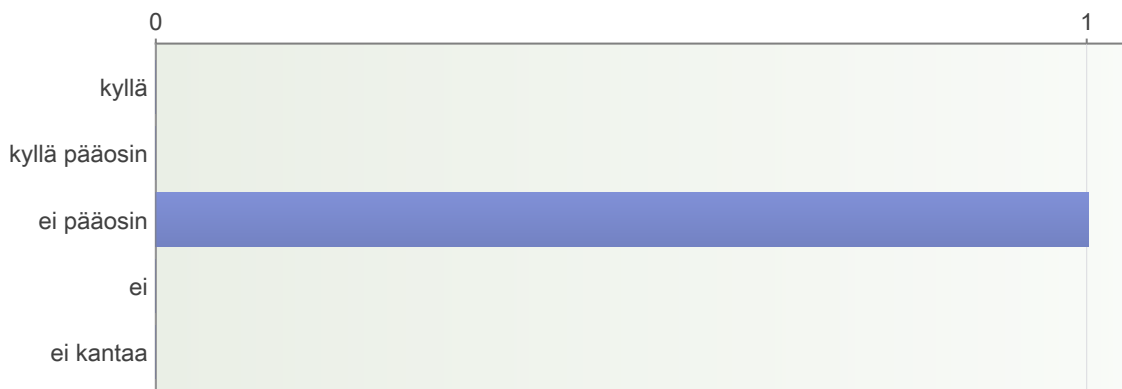

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Rahoitusmalli ei saa lisätä maakuntien välistä tulojen uudelleen jakoa. Valinnanvapauden toteutuminen ja monikanavarahoituksen purkaminen vaikuttavat merkittävästi maakuntien rahoitusjärjestelmän lopulliseen muotoon ja maakuntien kykyyn suoriutua lakisääteisistä tehtävistä. Suunniteltu rahoitus ei riitä nykyisen palvelutason ylläpitämiseen ilman tuottavuuden merkittävää kasvua. Suunniteltu uudistus ei uskottavasti synnytä tällaista tarvittavaa tuottavuuden kasvua. Maakuntamalliin siirtyminen aiheuttaisi Uudellamaalla kehittämisen painopisteen siirtymisen palveluista ja palveluketjuista hallintoon ja omaisuusjärjestelyihin.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

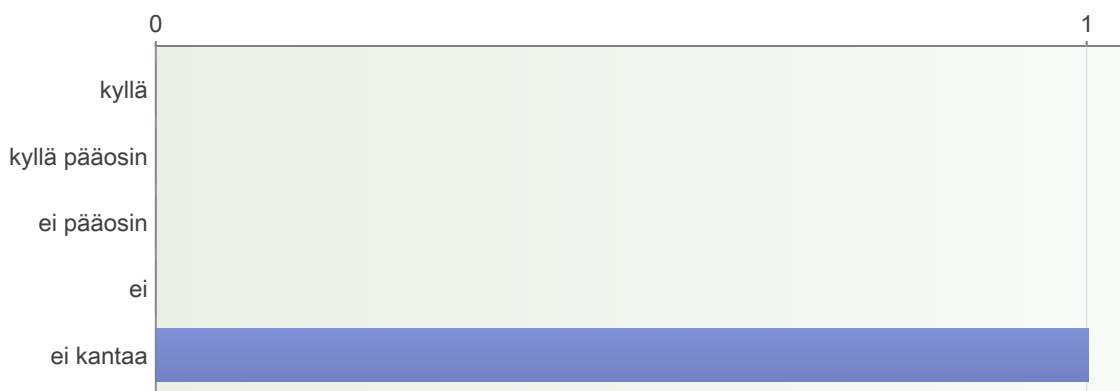

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tarvelähtöisyys on sinällään kannatettavaa mutta käytännössä kriteerit siirtäisivät rahoitusta Uudeltamaalta muualle Suomeen noin 150 milj. euroa. Kriteereissä ei oteta huomioon alueellisia tuotanto-olosuhteiden ja -hintojen eroja. Maahanmuuton vaikutukset ja niiden arviointi loistavat poissaolollaan.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Siirtymäaika ei ole tässä kysymyksessä oleellinen.

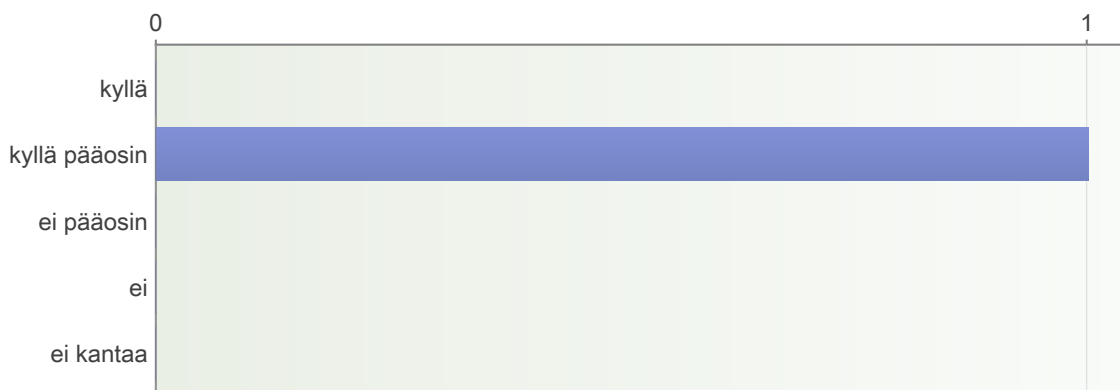
32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan rahoitusmalliin tulee luoda maakuntia tuottavuuden parantamiseen kannustava elementti. Valinnanvapauden toteutuminen ja monikanavarahoituksen purkaminen vaikuttavat merkittävästi maakuntien rahoitusjärjestelmän lopulliseen muotoon ja maakuntien kykyyn suoriutua lakisääteisistä tehtävistä.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Ehdotetun lakiluonnoksen 10§ 2 mom säädetään päätöksenteon edellytyksistä. Pykälän mukaan maakunnan yhdistymistä koskeva päätös edellyttää, että yhdistyminen perustuu yhdistyvien maakuntien yhteiseen esitykseen tai maakuntajakoselvittäjän selvitykseen, joka on hyväksytty maakuntien maakuntavaltuustoissa. Maakuntajaon koskiessa kunnan siirtämistä toiseen maakuntaan edellä mainittua menettelyä sen sijaan ei sovelleta. Kunnan siirtämistilanteesta ei siis tarvita maakuntavaltuuston eikä kunnanvaltuuston hyväksymistä, vaan 10§:n 3 mom mukaan riittää, että ennen päätöksentekoa kuullaan niitä maakuntia ja kuntia, joita asia koskee. Tätä menettelytapaa voidaan pitää kunnallisen itsehallinnon kannalta ongelmallisena.

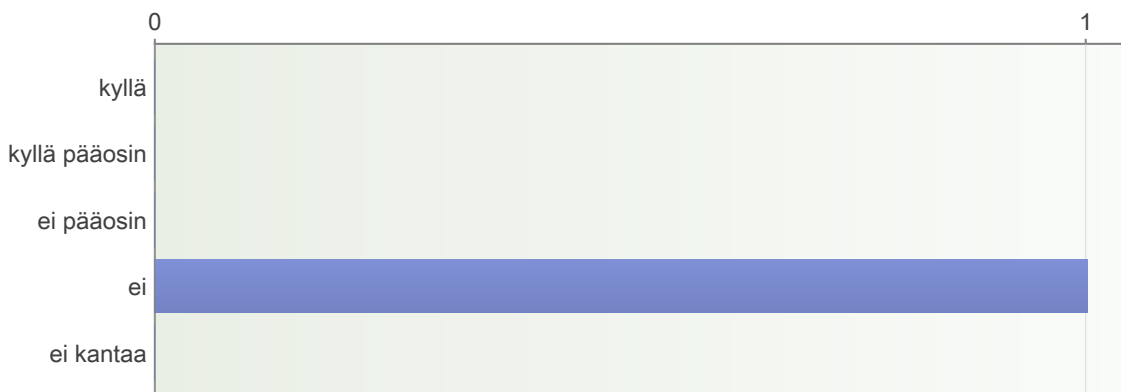
34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Uusi maakuntajakolaki on pääosin analoginen nykyisen kuntajakolain kanssa, eikä siihen ole enempää huomautettavaa.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

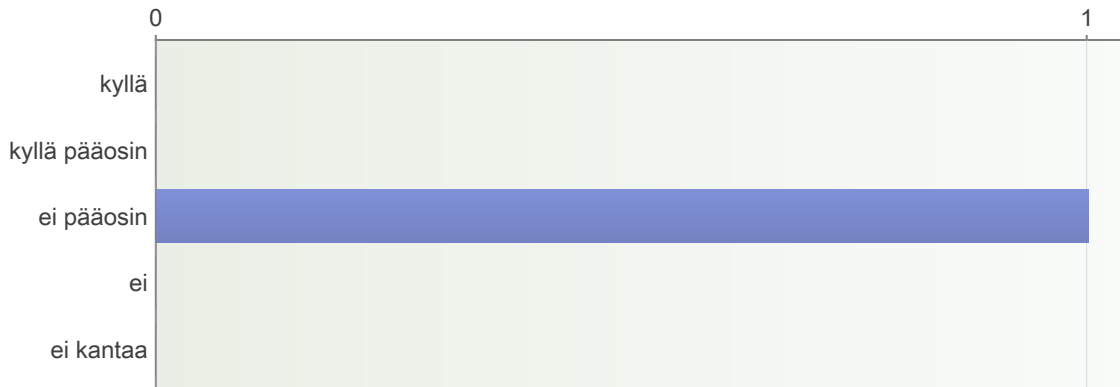

Avoimet vastaukset: ei

- Kiinteistöveron tuottoa ei saa ottaa tasausjärjestelmään. Valtionosuusjärjestelmän tasausjärjestelyjen jälkeinen tavoitetilä ns. tasapainotila, vuosikate -poistot eivät metropolialueella riitä rahoittamaan jo tehtyjä ja tulevia, koko maan talouskasvun kannalta oleellisten investointien aiheuttamia poistoja ja kasvavia käyttötalousmenoja. Tasausjärjestelyissä tulisi huomioida metropolialueiden investointipaineet omana kriteerinään. Tasaukset ja siirtymäajat ovat välttämättömiä, koska nykyinen valtionosuusjärjestelmä ei toimi sote-muutoksen jälkeen. Voimaantulovuonna toteutettavassa siirrossa käytetään vuosien 2015 ja 2016 keskiarvotietoa jota ketjutetaan laskennallisesti vuoden 2018 tasolle. Vuoden 2017–2018 aikana kuntien taloudellinen tilanne muuttuu jatkuvasti, vuonna 2019 tasausjärjestelyt ja muutosrajoitukset eivät ehkä korjaa muutosta oikein. Järjestelmämuutoksen tasaukset vuoden 2017 ja 2018 tiedoilla tehdään vuosille 2020–2023. Viiden vuoden siirtymäajan jälkeen päädytään tilanteeseen, jossa kuntien muutos pysyvästi enintään +/- 100 euroa. Kunnilla ei ole mitään näkyvyyttä vuoden 2023 jälkeiseen aikaan. Valtionosuusjärjestelmä on uudistettava siirtymäajan kuluessa siten, että sote- uudistuksen vaikutukset yksittäisen kunnan talouteen eivät ole kohtuuttomia. Mikäli valtionosuusjärjestelmää ei muuteta, tulee voimakkaasti kasvavien kaupunkien kunnallisveroprosenttiin merkittävä kasvupaine vuodesta 2024 eteenpäin

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen kriteerit, joilla ohjataan konkreettisia ja yksityiskohtaisia kunnan toimintatapoja ovat epätarkoituksenmukaisia (esim. henkilöstömitoitukset). Sen sijaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä palkitseminen on kannatettavaa. Uudistuksessa ei saisi purkaa kuntien vahvaa taloudellista kannustinta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Ennaltaehkäisevien toimintojen (koulutus, työllisyyden hoito, osallisuuden edistäminen) hyöty sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten hallintaan tulisi koitua kuntien hyväksi. Kuntien valtionosuuksiin suunniteltu hyte-kerroin on merkityksetön verrattuna nykyisen järjestämistavan sisältämiin todellisiin kannustimiin.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

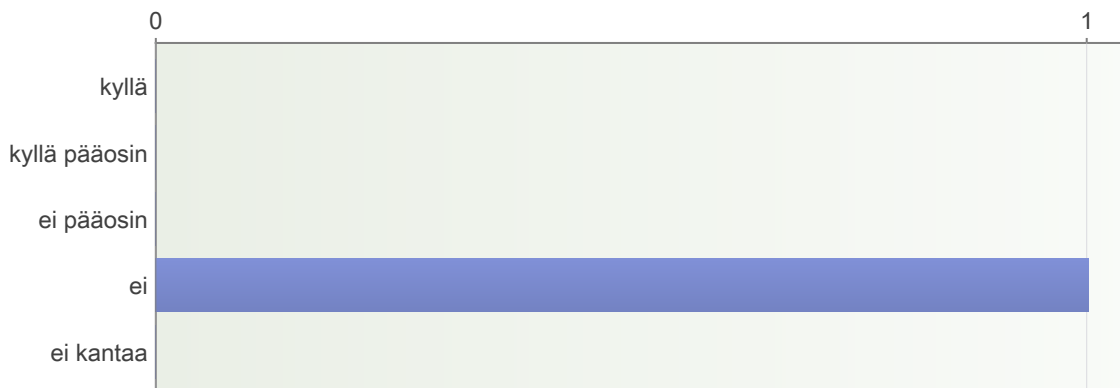
- Valtionosuusjärjestelmän tarkoitus muuttuu pelkästään soten rahoitusmallin aiheuttamien mittavien muutosten korjausjärjestelmäksi.

Kiinteistöveron tuottoa ei saa ottaa tasausjärjestelmään.

Valtionosuusjärjestelmän tasausjärjestelyjen jälkeinen tavoitetilä ns. tasapainotila, vuosikate -poistot ei metropolialueella riitä rahoittamaan jo tehtyjä ja tulevia, koko maan talouskasvun kannalta oleellisia investointeja. Tasausjärjestelyissä tulisi huomioida metropolialueiden investointipaineet omana kriteerinään.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

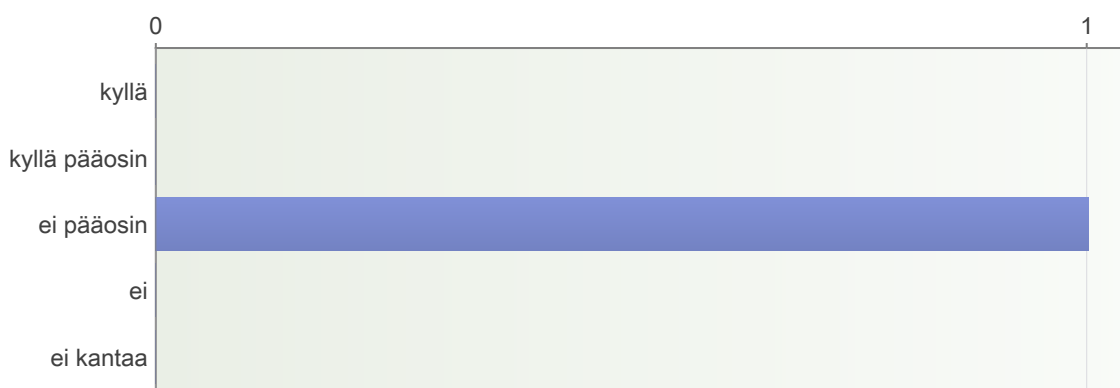
39. 37. Vapamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kunnallisveron leikkaus tasasuureisesti kaikilta kunnilta aiheuttaa liian suuren muutoksen kuntien rahoitukseen, Uudenmaan alueelta kerätään rahoitusta huomattavasti enemmän kuin alueen sote-palvelujen tuottaminen maksaa.
Tavoite, että kokonaisveroaste ei nouse, ja että verotus ei millään tulotasolla nouse on toteuduttava. Kuntien vakavaraisuus heikentyy voimakkaasti, kun kunnallisverosta valtaosa poistetaan kuntien veropohjasta. Vakavaraisuuden heikentyminen näkyy rahoituksen hinnassa ja saatavuudessa. Lainojen lainaehdoissa on yleensä rajat kestävästä tulojen ja menojen suhteesta. Tätä ehtoa rikotaan tulopohjan pettäessä.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

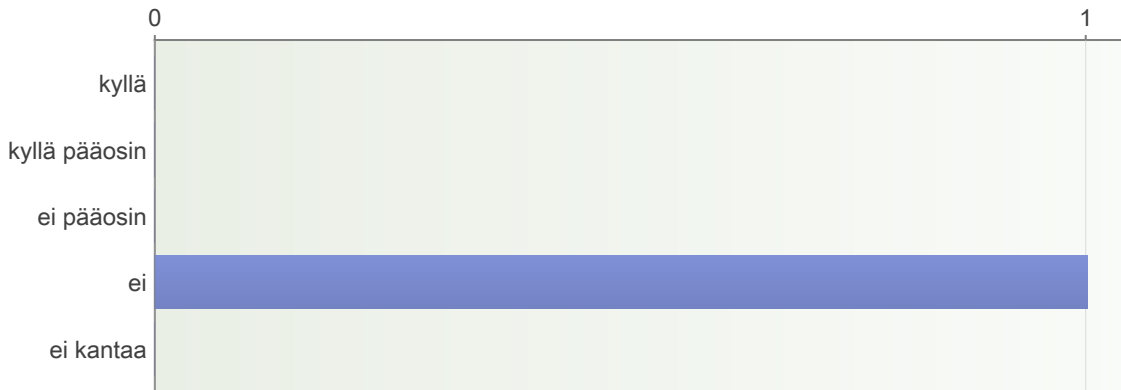

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- KT:n ongelmaksi tulee ilmeisten eturistiriitatilanteiden hallinta, mitä ehdotettu KT:n organisointi ei täysin ratkaise. Työnantajan ja työntekijöiden edunvalvonnan edellytyksistä tulee huolehtia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Henkilöstön tulevat eläkkeet tulee turvata samansisältöisesti kuin nykytilassa. Kuntiin ei saa jäädä eläkevastuita maakuntiin siirtyvästä henkilöstöstä. Eläkevastuiden on siirryttävä maakuntaan henkilöstön mukana. Espoo ei hyväksy sitä, että joutuisi maksamaan muiden kuntien ja maakuntien eläkevastuita. Eläkevastuut jaetaan aiheuttamisperusteella, ei kantokyvyn mukaan.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien yhtiöt tulisi velvoittaa käyttämään Kevaa eläkevakuuttajana. Siirron yhteydessä tulee huolehtia, etteivät kuntien eläkevakuutusmaksut kasva. Maakunnille tulee siirtyä kunnista kaikki eläkevastuut siirtyvän henkilöstön osalta. Tuleva tasausmaksu ei voi määräytyä veronmaksukyvyn mukaan. Henkilöstön työhyvinvoinnista ja työsuojelusta tulee huolehtia koko muutosprosessin ajan. Oikea-aikainen ja läpinäkyvä tiedottaminen on muutoksen aikana tärkeää. Johtamisen kehittäminen ja kehittämisen johtaminen on varmistettava.

Henkilöstön ja sen edustajien osallistuminen ja yhteistoiminta tulee suunnitella ja toteuttaa huolella kaikissa muutoksen vaiheissa.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus vaikuttaa merkittävästi Espoon kaupungin toimintaan ja heikentää sen toimintaedellytyksiä. Kuntien rahoitusuudistuksessa kunnilta viedään n. 2/3 kunnallisverotuloista 40% yhteisöverotuloista. Uudistus heikentää merkittävästi erityisesti kasvukuntien edellytyksiä rahoittaa kasvun edellyttämiä investointeja asuntorakentamiseen, liikenne- ja palvelujärjestelmiin, sekä rahoittaa kasvun edellyttämiä palveluita mm. maahanmuuton osalta.

Ellei laskentamalleja ja vos- tasauksia päivitetä huolella järjestelmämuutoksen jälkeen, rahoituksellisesti uudistus muuttaa organisaation asemaan oleellisesti. Kiinteistövero ei tule ottaa mukaan valtiosuusjärjestelmätasaukseen. Tilanteessa, jossa sote-palvelujen järjestäminen ja tuotanto siirtyvät pois kaupungilta, pitää tukipalvelujen järjestämiseen löytää uusia, nykyistä tehokkaampia tapoja.

Uudistus vaikeuttaa poikkihallinnollista yhteistyötä sekä asukkaiden palveluja ja saumattomien palveluketjujen rakentamista. Kuntien ja maakunnan tehtäväjaot ja vastuut tulee olla selkeät. Ehdotettu lakimuutos vaikeuttaa varhaiskasvatuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen nykyistä tiivistä yhteistyötä pienten lasten kasvun, kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Nykyisiä yhteistyörakenteita on kehitetty aktiivisesti ja yhteistyö on toimivaa. Espoossa yhteistyö esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja neuvoloiden välillä on konkreettista yhdessä tekemistä, kun osa 4-vuotiaan lapsen laajasta terveystarkastuksesta suoritetaan päiväkodissa. Mikäli valinnanvapaus tulee koskemaan myös neuvola- ja kouluterveydenhuollon palveluita on näiden palveluiden tuottajille säädettävä velvollisuus osallistua yhteistyöhön varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa. Tämän myötä yhteistyökumppaneiden määrän kasvu tulee myös huomioida kuntien tulevaisissa resursseissa. Näiden lisäksi tiedonsiirron käytännöt vaativat erityishuomiota lain valmistelussa.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

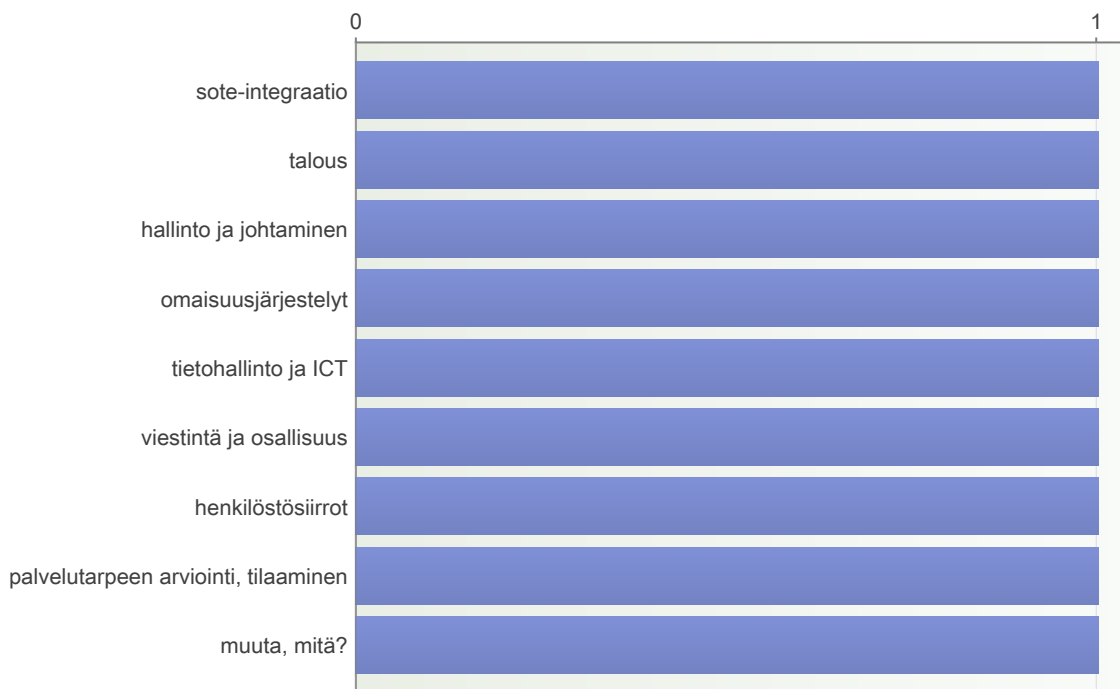
- Valinnanvapauden toteutuminen ja monikanavarahoituksen purkaminen vaikuttavat merkittävästi maakuntien rahoitusjärjestelmän lopulliseen muotoon ja maakuntien kykyyn suoriutua lakisääteisistä tehtävistä.

Suunniteltu rahoitus ei riitä nykyisen palvelutason ylläpitämiseen ilman tuottavuuden merkittävää kasvua. Suunniteltu uudistus ei uskottavasti synnytä tällaista tarvittavaa tuottavuuden kasvua. Maakuntamalliin siirtyminen aiheuttaisi Uudellamaalla kehittämisen painopisteen siirtymisen palveluista ja palveluketjuista hallintoon ja omaisuusjärjestelyihin.

Ennen kaikkea pitää olla huolestunut kunnan riittävästä taloudellisista edellytyksistä vastata jäljelle jäävistä tehtävistä ilman voimasta velkaantumista tai verojen korotuksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Hallituksen esityksessä ei ole esitetty muutossuunnitelmaa muutoksen totuttamiseksi. Muutos edellyttää tukitoimintojen uudelleen organisointia ja toimintamallin uudistamista kunnissa. Näiden toteuttamiseen kunnat tarvitsevat kukin erikseen valtion tukirahoitusta. Sote-uudistuksen keskeisenä tavoitteena on integroida palvelut asiakaskeskeisesti ihmisten tarpeiden mukaisesti. Toimintojen integrointi ei ole mahdollista ilman järjestelmäkehitystä. Suuri osa tavoitteena olevasta integraatiosta voitaisiin saavuttaa meneillään olevilla järjestelmien uudistamisella (KANTA, Apotti, UNA). Tämä kehittäminen ei sisälly hallituksen esityksen hallinnon rakenteiden edellyttämiin ICT-muutuskustannuksiin. Espoon kaupunki on mukana UNA-yhteistyössä, jossa rakennetaan integraatiota konkreettisemmin ja nopeammin kuin hallinnon rakenteiden muutoksella. Asiakkaan valinnanvapautta voidaan lisätä palvelusetelijärjestelmällä, johon on kehitetty uudet sähköiset työkalut suurien kaupunkien toteuttamassa projektissa. Nämä digitaaliset palvelut ovat jo kaikkien suurimpien kaupunkien tuotantokäytössä.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Espoon nuorisovaltuusto on sitä mieltä, että hallituksen lakiesitys nuorisovaltuuston tai vastaavan vaikuttajaryhmän asettamisesta maakuntatasolla on hyvä asia. Espoon nuorisovaltuusto ehdottaa muutosta lakiesityksessä esitettyyn nuorisovaltuuston valintamenettelyyn. Espoon nuorisovaltuuston mielestä edustajien valinta tulisi tehdä seuraavasti: Ehdotamme, että valitaan jokaisesta kunnasta 50 % edustajia nuorisovaltuustosta ja 50 % muista ehdokkaista hakemuksen perusteella, joista vähintään kaksi vähemmistökielen/vähemmistökielten, sekä kaksi maahanmuuttajataustaista edustajaa. Tällä haluamme taata ja huomioida nuorisovaikutuselimen monipuolisuuden ja laajan näkökulman kaikkiin ihmisryhmiin. Espoon nuorisovaltuuston ehdotus ikähaarukasta olisi 15–20 -vuotiaat nuoret.
Espoon ruotsinkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen neuvottelukunnan mielestä on erittäin tärkeää demokratian ja osallisuuden kannalta, että maakuntahallintoon perustetaan vaikuttamiselimä. Näitä toimielimiä tulee kuulla niin, että toimielimien näkemys tulee esille ja huomioidaan päätöksenteossa. Näissä toimielimissä tulee kaksikielisissä maakunnissa olla vähemmistökielen edustus. Maakuntahallintoon perustetaan vähemmistökielen lautakunta. Lautakunnalla tulee olla budjettivaltaa, joka antaa todelliset mahdollisuudet vaikuttaa vähemmistökielen asemaan ja asioihin maakunnassa esim. sosiaali- ja terveystalvelut. Kaksikielisissä maakunnissa tulee taata vähemmistökielen edustus maakuntahallinnon päättävissä elimissä kuten hallituksessa ja valtuustossa.
Espoon vammaisneuvosto pitää erittäin hyvänä, että maakuntatasolle asetetaan vammaisneuvosto. Kannatettavaa, että edustajat valitaan kunnallisesta vammaisneuvostosta ja että jokaisen kunnan vammaisneuvostolla on oikeus saada edustajansa maakunnalliseen vammaisneuvostoon. Painotuksena vammaisten henkilöiden ja heidän omaistensa sekä järjestöjen riittävä edustus tulisi ohjata vammaisneuvostojen edustajavalintoja vammaisten edustajien valintaan.
Mikäli pääkaupunkiseudulle syntyy oma ratkaisu, vastaava menettely tulee ottaa käyttöön myös tuolla alueella. Toimielin tulisi valita kahdeksi vuodeksi. Vuoden kausi on niin lyhyt, ettei pitkäjänteinen toiminta ole mahdollista. Toisaalta kausi ei saa olla liian pitkä, koska kyse on toimintakyvyltään haavoittuvista ihmisistä, joiden terveydentila saattaa heikentyä nopeastikin. Tästä samasta syystä tulisi valita myös varaedustajat. Edustajalle tulee maksaa kokouspalkkio ja kulukorvaukset (esim. matkat). Vaikuttaminen näin tärkeässä asiassa ei pitäisi perustua pelkän vapaaehtoisen osallistumisen varaan. Vammaisten henkilöiden osallistumisen esteeksi nousevat monesti kulkemisen vaikeudet. On välttämätöntä, että vammaisten henkilöiden osallistuminen turvataan myös matkojen ja matkakulujen osalta. Vaikuttamistoimielimien tulee olla keskenään yhdenvertaisia. Myös vammaisneuvoston edustajan oikeus osallistua puheoikeudella esimerkiksi valtuuston ja lautakuntien kokouksiin parantaisi vammaisten vaikuttamismahdollisuuksia ja tiedonsaantia. Monesti vammaisnäkökulma jää huomaamatta. Todellisuudessa vammaiskysymykset levittäytyvät laajasti erilaisiin palveluihin, koskevat kaiken ikäisiä ihmisiä ja erilaisia elämäntilanteita. Vammaisnäkökulman tulisi olla esillä aina ja kaikkialla, koska heitä koskevat kaikki kansalaisille tarjotut talvelut, eivät siis vain sosiaali- ja terveystalvelut.
Espoon vanhusneuvosto kannattaa esitystä, että maakunta asettaisi ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi vanhusneuvoston. Esityksen mukaan vanhusneuvostossa olisi hyvä olla edustus maakunnassa toimivista vanhusjärjestöistä. Espoon vanhusneuvoston mielestä maakunnan vanhusneuvoston jäsenten enemmistön pitäisi olla maakunnassa toimivista vanhusjärjestöistä.
Toimikausi pitäisi myös määrätä lailla joko kahdeksi tai neljäksi vuodeksi. Vuosi on aivan liian lyhyt suunnitelmalliseen ja järkevään toimintaan. Maakunnan tulee tietysti huolehtia vanhusneuvoston toiminta edellytyksistä ja varata riittävät määrärahat. Hallituksen luonnosesityksen perusteluissa todetaan: "Kokouspalkkioiden maksaminen on perusteltua, mutta on maakunnan harkittavissa." Tämä virke ja toteamus on suorastaan uskomaton ja osoittaa väärää asennetta vanhuksiin ja heidän työnsä merkitykseen. Pitäisi olla itsestään selvää, että kaikille maakunnan asettamien elinten jäsenille maksetaan kohtuulliset kokouspalkkiot ja korvaukset. Espoon vanhusneuvoston mielestä tämän pitää koskea myös vanhusneuvostoa. Vapaaehtoistyötä varten tässä maassa perustetaan usein yhdistyksiä, ei maakunta hallintoa. Esityksessä on kuvattu maakunnan

nimeämän vanhusneuvoston mahdollisia tehtäviä. Espoon vanhusneuvoston mielestä laissa pitäisi säätää maakunnan vanhusneuvoston tehtäviksi nykyisessä vanhustenpalvelulaissa säädetyt tehtävät maakuntatasolle sovellettuna. Lakiesityksen perusteluissa annetaan mahdollisuus nuorisovaltuustolle puhe- ja läsnäolo oikeuteen eri lautakuntien kokouksiin. Myös vanhusneuvostolle tulee antaa sama oikeus. Espoon vanhusneuvoston mielestä kaikissa kunnissa pitää olla vanhusneuvosto. Olipa pääkaupunkiseudun sote-ratkaisu mikä tahansa, tarvitaan pääkaupunkiseudun jokaiseen kaupunkiin oma vanhusneuvosto.

Luonnos hallituksen esitykseksi on merkittävästi keskeneräinen, sillä esitykseen keskeisesti vaikuttavaa valinnanvapauten liittyvää lakiluonnosta ei ole julkaistu. Espoon kaupunki varaa mahdollisuuden täydentää lausuntoaan hallituksen esitysluonnoksen täydennyttä.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Espoossa asuu seitsemän prosenttia Suomen ruotsinkielisestä väestöstä. Espoon erityisenä tehtävänä on turvata ruotsinkielisen palvelujen laatu ja sen kehittäminen jatkossa. Ruotsinkielisten asukkaiden palvelujen kokonaisuutta tulee tarkastella kokonaisuutena ja varmistaa, että ruotsinkielisen väestön mahdollisuus vaikuttaa palveluihinsa säilyy. Hankkeesta on tehtävä kielellisten vaikutusten arviointi. Maakuntauudistuksen riskinä on osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien väheneminen.

Opiskelijaterveydenhuolto palvelee Espoossa isoa väestöryhmää. Palvelu on järjestetty tehokkaasti ja vaikuttavasti. Sote-uudistus ei saa heikentää opiskelijoiden palveluja. Sen sijaan tulisi harkita palvelun laajentamista kattamaan yliopistojen lisäksi myös ammattikorkeakoulujen opiskelijat.